

Jegyzőkönyv a Budapest III. kerület, Mocsáros helyi jelentőségű természetvédelmi terület bővítése ügyében összehívott egyeztető tárgyalásról

Helyszín: Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatala (FPH) 1052 Budapest, Városház u. 9-11. I. emelet 133/b sz. tárgyaló

Időpont: 2023. december 14. 15.00 óra

Jelen vannak:

Bardóczi Sándor – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály vezetője, főtájépítész
Takács Noémi – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály, Természetvédelmi Csoport vezetője

dr. Barabás Sándor – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály, Természetvédelmi Csoport, természetvédelmi szakreferens

Gadó György Pál – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály, Természetvédelmi Csoport, természetvédelmi szakreferens

dr. Kádár Judit – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály, jogi szakreferens

Szaló Péter Tamás – Okosvárosért és Részvételiségért Felelős Főpolgármester-helyettesi Iroda

Spät Judit – FPH Főpolgármesteri Iroda

Sándor Katalin – FPH Várostervezési Főosztály, Urbanisztikai Osztály

Csurmann Ferenc dr. – FPH Szociálpolitikai Főosztály, Lakásgazdálkodási Osztály vezetője

Járfás Andrea dr. – FPH Szociálpolitikai Főosztály, jogi referens

Burján Ferenc – Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata, alpolgármester

Szécsi Zsolt – Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata, főépítész

Sebők Zoltán dr. – Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata Hatósági Osztály

Tóthné Schreck Szilvia – Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata Főkertészi Iroda

Greifensteinné Csermák Marianna – Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata Főépítészeti Iroda

Zakar András – BKM NZrt. FŐKERT, főigazgató

Bajor Zoltán – BKM NZrt. FŐKERT, Természetvédelmi és Erdőkezelési Osztály vezetője

[REDACTED] – Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. Ár- és Belvízvédelmi Osztály vezetője

K. Szabó Attila – FÖRI, Természetvédelmi Őrszolgálat őrszolgálatvezető

Déri Tamás – FÖRI, Természetvédelmi Őrszolgálat

[REDACTED] – Pilisi Parkerdő Zrt.

Gergely Zoltán – Pest Vármegyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdészeti Főosztály

Mocsári Vazul – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat

[REDACTED] – Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

[REDACTED] – Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

[REDACTED] – Aquincum-Mocsáros Egyesület

[REDACTED] – Aquincum-Mocsáros Egyesület

Bardóczi Sándor a résztvevők bemutatkozása után köszönti a megjelenteket. Köszöni, hogy ennyien eljöttek. Elmondja, hogy az egyeztető tárgyalás a védetté nyilvánítási eljárásról belüli jogszabályi kötelezettség. Itt a tulajdonos önkormányzatok, szakhatóságok, üzemeltetők, kezelők, civil szervezetek és valamennyi érdekelt kifejtetheti a véleményét, annak érdekében, hogy a lehető legjobb kezelési terv szülessen. A Mocsáros területén jelenleg is van egy helyi jelentőségű természetvédelmi terület, most ennek a bővítése a cél. Ezt az alapozta meg, hogy 2021-ben egy kb. 1980 óta beépítésre szánt terület átminősítése megtörtént részben

természetközeli területté, részben közparkká. Ezután már megkezdődhetett a természeti értékek felmérése és az előzetes egyeztetések lefolytatása, majd ezek alapján a bővítésre javasolt terület lehatárolása. A terület számos problémával küzd, ilyenek a jogsértő területhasználatok, a hajléktalanok jelenlétéből adódó nehézségek és az illegális hulladéklerakás. A Fővárosi Önkormányzat már eddig is dolgozott azért, hogy a természeti terület jobb állapotba kerüljön, ez a munka a védetté nyilvánítással új lendületet kap majd. A Fővárosi Önkormányzat és partnerei három éve egyre kidolgozottabb pályázatot nyújtanak be az Európai Unió LIFE programjába, amelynek egyik kiemelkedő célja a Mocsáros természetvédelmi rehabilitációja. Az ősszel beadott pályázat eredménye várhatóan február végén válik ismertté. A főtájtérképész nagyon reméli, hogy most végre sikerül forrást szerezni, és a Mocsárosban rövidesen elkezdődhet a tervezett vizes élőhely rehabilitáció is.

Takács Noémi röviden összefoglalja a védetté nyilvánítási eljárás menetét. A védett terület bővítése úgy történik, mintha új terület védetté nyilvánítására kerülne sor. Most arról van szó, hogy a Mocsáros természetvédelmi terület kerekítve 24 hektáros területe bővül 75 hektárra, gyakorlatilag háromszorosára nő a védett terület mérete. Az eljárást szigorúan szabályozza a természetvédelmi törvény. Ennek megfelelően az eljárás egyik lényeges eleme az éppen most megkezdett egyeztető tárgyalás. A feladat azoknak a korlátozásoknak és előírásoknak az egyeztetése, amelyek az összes érdekeltre érvényesek lesznek. A természetvédelmi kezelőt is a természetvédelmi kezelési terv kötelezi majd, jelen esetben a Fővárosi Önkormányzatot, és ezen belül az Önkormányzat cégeit, így a Fővárosi Csatornázási Műveket és különösen a BKM-FŐKERT-et, amelyre a természetvédelmi kezelés legtöbb feladata hárul majd. Ugyanakkor a tervezési területen van állami tulajdon, egy erdőtömb, amelynek kezelője a Pilisi Parkerdő Zrt. és Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának is jelentős területű tulajdona van. Ezért aztán nagyon fontos, hogy itt most elhangozzanak mindazok az álláspontok, amelyek alapján a természetvédelmi kezelési terv még módosulhat. Ahogy a bővítés fogalmából következik, a 25/2013-as közgyűlési rendelet már tartalmazza a Mocsáros kezelési tervét, ennek a kiegészítése fog megtörténni, és egyúttal a kezelési terv felülvizsgálatára is sor kerül. Az említett rendelet egészen tegnapig 32 védett területet tartalmazott, tegnap a Farkas-erdőt, a Csalit utcai gyepet és a Szép-völgyi-erdőt nyilvánította védetté a Fővárosi Közgyűlés, ezek védettsége 2024. január 1-én lép hatályba. A következő csomag, aminek a Mocsáros bővítése is része, a tervek szerint február-március környékén kerül a Fővárosi Közgyűlés elé. A mai egyeztető tárgyaláson először a terület bemutatására kerül sor, utána a kezelési terv részletes ismertetésére, amiről a jelenlévők elmondhatják álláspontjukat, javaslataikat, és ezek megtárgyalására is sor kerül.

dr. Barabás Sándor megkezdi vetített képekkel illusztrált ismertetését. A Mocsáros a budai oldal legnagyobb megmaradt vizes élőhelye, tájképileg egy kis darab alföld Óbuda lakott területei közé ékelődve. A térképen látszik az 1994 óta védett 24,3 hektáros terület, amely benne van a kibővített 75,4 hektáros területben. Ahogy azt Bardóczi Sándor említette, a terület sorsa szempontjából nagy változást hozott, hogy 2021-ben a korábbi lakóterületi tartalékterület beépíthetőségéről lemondott a Fővárosi Önkormányzat, és a közel 1 km²-es terület jelentős része természetközeli terület és közparki besorolást kapott.

dr. Barabás Sándor a korábbi védettséggel kapcsolatban két kis határmódosítást javasol. Mivel 1994-ben teljes helyrajzi számokkal védték le a területet, a Gladiátor utca és a Határ út mentén az utcák keskeny sávja is a védett területbe került, ezt most célszerű a kivetített diának megfelelően módosítani.

Tájtörténet dióhéjban. A Mocsáros területe egykor Duna-ártér volt. Ezen a területen később egy lefolyástalan terület jött létre, ami vizesen maradt, a Duna üledékén keresztül a mai napig megvan a kapcsolata a Duna vízével. A lefolyástalan területet sok évszázadon át mocsarak, lápok és vízhatású erdők borították. A II. és III. katonai felmérés térképén is ez látható, azzal kiegészítve, hogy a térképen a hegyláb felől érkező vizeket befogadó árkok is megjelennek, amelyek még lőpormalmokat is hajtottak. Aztán a felszíni vízutánpótlás eltűnt, és az 1963-as légifotón már az látható, hogy a terület kiszáritása érdekében megépült az Aranyhegyi-patak felé vezető két fő lecsapoló árok, a Péterhegyi-árok és a Schäffer-árok. Az 1963-as térképen a házak megjelenését és a mezőgazdasági művelést is lehet elemezni, ezen kívül az is nagyon érdekes, hogy a mostani erdőterület északi részén, a Határ út mentén jelentős feltöltés nyomai láthatóak. A törmelék származhatott akár a világháborús romokból, akár Óbuda elbontásából vagy más forrásból, az biztos, hogy a későbbi erdősítést ez nehezítette és az erdőfelújítást most is nehezíteni fogja. Az 1988-as légifelvétel nagyon sokatmondó. Látszik, hogy ekkor érte el a területhasználat intenzitása és a terület belakottsága a csúcspontját. A felvétel közepén, a mostani védett területen gyakorlatilag összefüggő telkekkel, kis házakkal borított terület alakult ki. A felvétel készítésének ideje nagyjából egybeesik azzal az időponttal, mikor lakótelep építéséről döntöttek, és 1989-ben elindult egy kisajátítás, az épületek jogilag megszűntek, jelentős részüket el is bontották, a lakókat kártalanították. Ezt a folyamatot az óbudaiak valószínűleg jobban ismerik, de a lényeg az, hogy a lakótelep építése érdekében hivatalosan nem maradtak lakók a Mocsárosban. Aztán mivel a tervezett építkezés elmaradt, ebek harmincadjára jutott a terület. Illegális tevékenységek váltak jellemzővé. Nem mindenki hagyta el azt a házat, amelyért kártalanítást kapott, új beköltözők is érkeztek, az állattartás mellett többféle törvénybe ütköző tevékenység is elindult. A jelenlegi műholdfelvételen az látható, hogy bár néhány ház megmaradt, azért a zöld szín vált uralkodóvá. A vizes jelleg megmaradt, bár a vízellátottság romlott, amiben valószínűleg az éghajlatváltozásnak is szerepe van.

A tulajdonviszonyok viszonylag egyszerűek. A terület legnagyobb része a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában van. A terület északkeleti sarkán lévő erdőterület állami tulajdonú, és szétszórtnak, kisebb ingatlanok Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának tulajdonában is vannak. Ezen kívül a Határ út mellett egy kisebb területet a közelmúltban a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) vásárolt meg, ezen oktatóközpontot épít. A területfelhasználást bemutató térkép alapján a legnagyobb terület természetközeli, a déli részen pedig van egy kisebb zölddel jelölt Zkp vagyis zöldterület-közpark besorolású terület, amelyen a Fővárosi Önkormányzat a lakosság igényeit kielégítő közparkot kíván kialakítani. Erre a természetvédelmi területen kívül kerül sor. A közjóléti erdőtől délre, a Gladiátor utca mentén van egy lakóövezeti besorolású terület is. Ezek az ingatlanok nagyobb részben a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában levő beépítetlen telkek, de ebben az övezetben helyezkedik el a Gladiátor utcai játszótér is, ami a III. kerület tulajdona. Ha a fővárosi tulajdonú telkeket nézzük, azokon valójában egy értékes vizes erdőt találunk. Barabás Sándor ezután a Határ út és Pusztakúti út kereszteződésében lévő intézményi területre hívja fel a figyelmet, amelynek egyik feléről, az MME telkéről már volt szó, másik részén pedig a Zabszalma Alapítvány lovasközpontja található.

Az erdőgazdálkodás a 12-es tag erdőrészeleiben zajlik, itt a Pilisi Parkerdő Zrt. az erdőgazdálkodó, ezen kívül még a 62/A erdőrészlet üzemtervezett erdő, ez nagyobb részben a III. kerületi, kisebb részben a Fővárosi Önkormányzat tulajdona.

A Mocsáros egészét veszélyeztető tényezőkre áttérve, a vízháztartás problémái összetettek. Egyrészt csökken a csapadék és így a beérkező víz mennyisége. Másrészt a kiszáradás a lecsapolásból is adódik, amit nemcsak a Péterhegyi-árok és a Schäffer-árok okoz, de az

Aranyhegyi-patak lemélyített medre is, amely a talajvíz folyamatos csapolásán keresztül ugyancsak vízvesztést okoz. A következő veszélyeztető tényező a szabályozatlan, engedély nélküli területhasználat, a terület lakóhelyként történő igénybevétele, és az ehhez gyakran kapcsolódó állattartás és túllegeltetés. Az inváziós növényfajok sok más területhez hasonlóan itt is problémát jelentenek. Sajátosság, hogy az általánosan elterjedt fajokon, például az akácon és zöld juharon kívül itt a kiskertekből megmaradt idegenhonos fajok is megtalálhatók, köztük olyanok is, mint az orgona, amely terjedésnek indult. Komoly problémát jelentenek a hulladékok. Nagyon sok üresen maradt épületet elbontottak már, de nem mindegyiket, vagy legalábbis nem teljesen, ami magával hozta az új beköltözés lehetőségét, de önmagukban a területen maradt természetidegen anyagok, betontömbök, téglák, műanyagok is rongálják a természeti értékeket. A hulladéklerakás amiatt is problémát jelent a Fővárosi Önkormányzatnak és a többi tulajdonosnak, mert a terület belseje gépjárművel járható utakon viszonylag könnyen megközelíthető, a lakóterülettel szomszédos területeken pedig elég gyakran megjelennek a zöldhulladék halmok. A látogatottság évekkal ezelőtt is viszonylag nagy volt, amire a COVID jelentősen rásegített. A kutyások egy része itt sem tartja be azt a minden közterületre érvényes szabályt, hogy kutyát a kijelölt kutyafuttatókon kívül csak pórázon szabad sétáltatni. A technikai sportok közül a modellreptetés és a siklóernyőzés is megjelent, és a lovaglás is szabályozásra szorul.

Burján Ferenc Óbuda-Békásmegyer alpolgármestere a lovaglás problémájára reagált. Ahogy mondta a területen található lovarda Zuglóból jött át, a Mocsárosba telepítésére a Fővárosi Önkormányzat adott engedélyt. Kérdés, hogy működése hogyan fog illeszkedni a természetvédelmi területbe.

Takács Noémi válaszában pontosítja, hogy a Zabszalma Alapítvány lovardája intézményi területen működik. Ez a terület nem is kerül be a természetvédelmi területbe. A jelenlegi kezelési terv alapján is a kijelölt utakon engedélyezett a lovaglás. Takács Noémi véleménye szerint a túlméretezett állattartás sokkal inkább veszélyezteti a természeti értékeket. Megjegyzi, hogy a Zabszalma szerződése 2026-ig érvényes, ekkor a működésük felülvizsgálatra kerül majd.

Bardóczi Sándor ezt annyival egészíti ki, hogy a Zabszalma Alapítvány 2023-ban jelentkezett azzal, hogy a Fővárosi Önkormányzattal kötött szerződését meghosszabbítaná, amit a Tájépítészeti Osztály azért nem támogatott, mert a lovarda az egyik legmélyebb fekvésű területen van. Ha elkezdődik a vízviSSzatartás, akkor ki fogja önteni őket a víz. A Fővárosi Önkormányzat természetvédelmi munkatársai egyértelműen közölték velük, hogy emiatt a várható forgatókönyv miatt érdemes lenne lovardájuk számára más állandó helyet keresni, például a FÖTÁV-vezetéken túli, magasabban fekvő területen.

Takács Noémi elmondja, hogy a jelenlegi eljárás keretében a 25/2013-as közgyűlési rendelet 7. mellékletben szereplő Mocsáros természetvédelmi terület kezelési tervének a felülvizsgálata történik meg, ehhez várják a javaslatokat. A kezelési terv legelején a terület adatai találhatóak. A megnevezés és a pontos térképi lehatárolás után a helyrajzi számok szerepelnek. Abban az esetben, ha nem teljes helyrajzi szám kerül levédésre, akkor EOv koordinátákkal történik a lehatárolás. A kezelési terv fejezeteit és alfejezeteit jogszabály határozza meg. Lehet, hogy sok benne az ismétlés, de egy kormányrendelet erre vonatkozó előírását kell követni.

Ezután Takács Noémi a kibővített természetvédelmi kezelési terv szakmai kérdéseinek ismertetésébe kezd. Elmondja, hogy a teljes szöveget az egyeztető tárgyalás minden résztvevője meg fogja kapni, az esetleges változtatásokra, pontosításokra még lesz lehetőség. A védett

terület lehatárolása során elsődleges cél volt a védett értékek védelme és az ökológiai szempontok figyelembevétele, minden ez alá van rendelve. Tulajdonképpen a „4.1. Természetvédelmi gyakorlati célkitűzések” fejezet alpontjai a)-tól k)-ig mind a Fővárosi Önkormányzatra és a természetvédelmi kezelést végző BKM-FŐKERT NZrt-re vonatkoznak. A b) pontban szereplő illegális létesítmények eltávolítása a Mocsárosban óriási feladatot jelent. Nem egyszerűen épületek elbontásáról és elszállításáról van szó. Mivel több épületben most is illegálisan laknak, ezért bonyolult, szociálisan is érzékeny feladatot kell megoldani, amely a Fővárosi Önkormányzat több szervezeti egységének munkáját igényli, és megoldásához más intézményekkel is együtt kell működni. A c) pontban szerepel az özönnövények visszaszorítása, ez is természetvédelmi kezelési kérdés, amely a FŐKERT feladata lesz.

A d) pont felsorolja a területen megtalálható védett növény- és állatfajokat. Ez a lista már most is hosszú, és nyilván később még bővíülhet. Takács Noémi a védett fajok magyar és tudományos nevének felolvasásától eltekint, ezt a természetvédelmi szakemberek a résztvevők számára megküldött kezelési tervben tanulmányozhatják. Ezután a kezelési terv pontról pontra ismertetésre kerül.

Gadó György Pál arra kéri az egyeztető tárgyalás résztvevőit, hogy a kezelési terv tartalmának megismerése után az előkerült kérdéseket témánként csoportosítva tárgyalják meg. Az első téma a védett terület lehatárolása.

Lehatárolás

dr. Barabás Sándor elmondja, hogy az egyeztető tárgyalás előtt már történt egyeztetés, amelyre a Természetvédelmi Őrszolgálatól és a Pilisi Parkerdőtől is érkezett írásbeli észrevétel. A Pilisi Parkerdő jelezte, hogy az erdőterületük északkeleti sarkában a Fővárosi Csatornázási Műveknek van egy kb. 100-150 m² területű átemelő állomása. Ez a beton létesítmény természetesen ki lesz véve a védett területből, itt tehát lesz egy kis határmódosítás.

Gergely Zoltán felhívja a figyelmet, hogy nem csak ezt az átemelő állomást kellene kihagyni a védetté nyilvánításból, hanem a Határ út mentén egy keskeny sávot is, hiszen a földrészlet északi széle most nem az erdő szélén, hanem az úton van. Az út és az árok is állami tulajdon, tehát nem okoz nagy gondot, de mégsem lenne helyes, ha az útpadka és az aszfaltozott Határ út a természetvédelmi területbe tartozna.

Burján Ferenc jelzi, hogy Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata a lehatárolással alapvetően egyet ért. Ami kétséges, az a 62/A erdőrészlet, vagyis a Gladiátor utca melletti terület, ezt ők nem tennék be a védett területbe. A pontos észrevételt a szakembereik fogják megfogalmazni.

dr. Barabás Sándor elmondja, hogy a 62/A erdőrészletnek két tulajdonosa van. A III. kerületi Önkormányzat tulajdonrész nagyobb, a Fővárosi Önkormányzaté kisebb. Egy fényképet kivetítve is megmutatja, hogy a területen jellemzően idősebb nyárfák állnak. Azért vették be a védett területbe, mert az egymástól távol álló nagy fák alatt szép vízjárta gyepek vannak, tele lápréti fajokkal. Nem legeltették, nem kaszálták le, itt megmaradtak az értékes lápréti fajok, közöttük védett fajok is.

Bardóczi Sándor azt az információt teszi hozzá, hogy Kerpel-Fronius Gábor főpolgármester-helyettes irodáján keresztül helyszíni bejárást kezdeményeztek, hogy a III. kerülettel és természetvédelmi szakemberekkel közösen nézzék meg, hogy a terület milyen állapotban van, és ezután szülessen döntés. Ezt a kezdeményezésüket fenntartják.

Burján Ferenc megkérdezi, hogy a 62/A terület a 22995/189 helyrajzi számú ingatlant jelenti-e.

dr. Barabás Sándor megerősíti, hogy valóban, az erdőrészleten belül a 22995/189 hrsz. a III. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló ingatlan, a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában pedig a 22995/116 helyrajzi számú ingatlan van.

Takács Noémi Óbuda-Békásmegyer alpolgármesterétől kérdezi, hogy mi lehet az oka annak, hogy ezt az ingatlant szeretnék kihagyni a védettségéből. Üzemtervezett erdőről van szó, más funkciót nem tölthet be, mint hogy erdő legyen. Erdőgazdálkodónak valakinek be kellene jelentkeznie, végre kellene hajtani az üzemtervet, a védettség segítséget ad az erdő kezeléséhez. Mi szól a szakmai érvek ellen?

Burján Ferenc szerint Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának van erre egy koncepciója. Nyilván a védetté nyilvánítás vagy annak elhagyása a Fővárosi Önkormányzattal történő egyeztetés eredménye lesz, de az óbudaiak szeretnék az elképzelésüket megvalósítani. Ha egy az egyben megtörténik a levédés, akkor Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatának mozgástere nulla lesz.

Szaló Péter megkérdezi, hogy ezeknek a koncepcióknak az összefésülésére egy helyszíni bejárás alkalmas lehet-e. Burján Ferenc igennel válaszol. A III. kerületi Önkormányzat szakembereinek véleményét is becsatornázzák, és a bejárásra sor kerülhet.

Állattartás, legeltetés

dr. Barabás Sándor elmondja, hogy a lótartás kérdése nemcsak a Zabszalma lovardáját érinti, hiszen a terület közepén, a Nádszál utcánál is van egy elég nagy farm, amely lótartással foglalkozik. Ami a Zabszalmát illeti, a telephelyük intézményi területen van, ez nem is kerül be a védett területbe. Ugyanakkor a természetközeli besorolású övezetből bérelnek területet a Fővárosi Önkormányzattól, ami egészen a Péterhegyi-árokig elnyúlik. Ez a lovak legeltetését szolgálja, és mivel a védett terület része lesz, erre a legeltetési szabályok is vonatkoznak majd.

A legeltetés régóta jellemző volt ezen a területen, a természetközeli növénytakarások fennmaradása a legeltetésnek köszönhető. Nemzeti parkokból, más védett területekről is ismert, hogy a legeltetés a természetvédelmi kezelés fontos eleme lehet. Amit el kell kerülni, az a túllegeltetés. Az állattartó érdekei nem feltétlenül esnek egybe a természetvédelmi célokkal. A Mocsárosban is látható, hogy egy szarvasmarha-tartó egyre több területet kerít le a jóságainak, és a területegységre eső állatlétszám így is jóval nagyobb, mint amit a természetvédelmi érdekek megkívánnak. Hektáros területek vannak, ahol gyakorlatilag már fű sem nő a túllegeltetés, taposás, trágyázás miatt. Egyértelmű, hogy szabályozásra van szükség, mert minden területegységen csak a természetvédelmi gyepkezelés szempontjából kívánatos állatlétszámot szabad engedélyezni. Tudni kell, hogy a Mocsárosban a Zabszalmán kívül nincs más legális állattartó.

Az állattartás egyéb területeire áttérve, pillanatnyilag méhészet is működik a területen. Sajnos szintén engedély és egyeztetés nélkül. A kaptárakat hajléktalanok őrzik, akik kalyibákat építenek, amelyek mellett halmozódik a hulladék. Ez érinti a III. kerületi és a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló területet, valamint az állami tulajdonban és Pilisi Parkerdő kezelésében lévő területet is.

Burján Ferenc szerint a birkatartók, szarvasmarha-tartók és lóartók között gyakoriak a konfliktusok. Úgy gondolja, hogy a Fővárosi Önkormányzatnak ebben lépnie kellene, koncepciót kellene kidolgoznia. Megítélése szerint a juhtartásnak helye van a Mocsárosban, lovaknak és marháknak nem.

Gadó György Pál megítélése szerint a legeltetéssel kapcsolatban a két önkormányzat koncepciója nagyon hasonló. A Fővárosi Önkormányzat Tájépítészeti Osztálya is főképp juhtartással akarja megoldani a legeltetést, és az állatlétszámot csökkenteni kell.

Bardóczi Sándor a legeltetés témájához még annyit tesz hozzá, hogy a Fővárosi Önkormányzat szeretné a jogi kereteket is megteremtteni. Tehát ha valaki legeltetésre használja a területet, akkor legyen erre vonatkozó haszonbérleti szerződése a terület tulajdonosával. Bízni lehet benne, hogy a védett terület bővítése ezt a folyamatot segíteni fogja.

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület képviselője azt a kérdést teszi fel, hogy ha legeltetésről van szó, nem kellene-e a kezelési tervben a megengedett legelő állományt állat/ha mértékegységben megadni. E nélkül nagyon szubjektív annak megállapítása, hogy egy terület túllegeltetett-e vagy megfelelő az állatlétszám.

dr. Barabás Sándor az elvvel teljesen egyetért. Most a kezelési tervben a majdani természetvédelmi kezelő azért sem tudja megadni az állatlétszámra vonatkozó értékeket, mert előbb pontosan meg kell határozni, hogy melyik területeken lesz legeltetés. A legeltetés engedéllyel és szerződéssel fog működni az adott állattartóval, és ebben lesz meghatározva az állatlétszám. Ez azért is jó így, mert ha a monitorozásnak az lesz az eredménye, hogy az állatlétszámot változtatni kell, akkor rendeletet csak 2/3-os közgyűlési többséggel lehet módosítani, míg a szerződés módosítása egyszerűbb feladat.

Hajléktalanok a Mocsárosban

Gadó György Pál megkéri a Máltai Szeretetszolgálat képviselőjét, hogy ossza meg a Mocsárosban élő hajléktalanokkal kapcsolatos ismereteit. Hány emberről van szó, hogy látja a helyzetük rendezésének lehetőségét? A Fővárosi Önkormányzat Tájépítészeti Osztálya szociálisan érzékeny rendezést szeretne, ugyanakkor természetvédelmi szempontból mindenképpen azt tartja kívánatosnak, hogy a hajléktalanok lakhatása a védett területen kívül oldódjon meg.

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület képviselője elmondja, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat természetesen támogatja a természeti értékek megőrzését. Folyamatosan azért dolgoznak, hogy az ügyfelek a lehető leginkább emberhez méltó körülmények között éljenek. Ennek komoly akadálya, hogy a hajléktalanok egy része különböző okokból nem együttműködő. A Mocsáros területének áttekintését a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület az említett két méhészzel érintett területtel kezdi. Itt az épített ingatlan melletti faviskó lakója néhány hete meghalt. A közeli téglából épített házikó lakóinak számát elég nehéz meghatározni. Egy fő stabilan ott lakik, a párja börtönben van, de előfordul, hogy nyolcan-kilencen érkeznek hozzá vendégségbe. Ugyancsak a Gladiátor utcához közel él egy ember, aki ott sátorozik. Van még egy idős házaspár, akik mozdulnának, de csak akkor, ha a kutyájuk és macskájuk elhelyezését is megoldja a Szeretetszolgálat, márpedig ehhez kertés ház kell. Az eddig felsorolt 4 állandó gondozotton kívül még ketten laknak a lovas legeltetés helyszínéhez

közel, velük most van kapcsolatfelvétel. Van még a terület belsejében egy olyan téglából épített ház, amelyben egy idős hölgy él a fiával, de van egy lánya is, aki rendkívül viharos, rendezetlen kapcsolatokat tart fenn, nagy ott a jövés-menés. Ezek az emberek szorosan nem állnak a Szeretetszolgálat gondozása alatt. Nem egyértelmű, hogy ők hajléktalannak minősülnek-e, de ha segítséget kérnek, akkor ők igyekeznek segíteni.

Takács Noémi a „Szeretetszolgálat gondozása alatt” fogalomra kérdez rá. Ez mit jelent?

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület képviselője válaszában elmondja, hogy ha valaki úgy dönt, hogy az utcai lét helyett szeretne egy hajléktalanszállón lakni, akkor az azonnal megoldható, ha ezt elutasítja, akkor sem maradhat segítség nélkül. A Szeretetszolgálat nem azt támogatja, hogy utcán éljen vagy illegálisan foglaljon lakóhelyet magának, de az eszméikhez igazodva próbál segítséget nyújtani mindenben. Hetente keresik fel ügyfeleiket.

Vízrendezés, vízvizsszatartás

dr. Barabás Sándor azzal kezdi, hogy a Természetvédelmi Csoport munkatársai a jelenlévő Balogh Balázssal, a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. Ár- és Belvízvédelmi Osztályának vezetőjével már sok hónapja dolgoznak a Mocsáros témáján, mert a már emlegetett Európai Unió LIFE projektben ki kellett dolgozni a vízháztartás javításának koncepcióját. Két fő irányról van szó. Egyrészt a vízvizsszatartást kell megoldani műtárgyakkal, a Schaffer-árok fenékszint emelésével és hasonló megoldásokkal, másrészt ide kapcsolódik egy III. kerületi probléma is, az Aranyhegyről lezúduló villámárvizek kezelése. Sajnos a LIFE-pályázat területileg nem terjedhet túl a Mocsáros területén, de a Pusztakúti út hegy felőli oldalán jelenleg is meglévő záportározó kiváltására született terv. Ennek az a lényege, hogy az Aranyhegyről lezúduló csapadékvizet a Péterhegyi-árkon keresztül a Mocsáros fogadja be. Az átvezetést a Pusztakúti úton a LIFE projekt keretében szeretnék megoldani. Erre is az érvényes, hogy ha nyer a LIFE-pályázat, akkor viszonylag hamar megvalósulhat a terv, ha nem, akkor más forrást kell keresni.

Szécsi Zsolt főépítész a természetvédelmi kezelési tervnek azt a mondatát nem tudja értelmezni, hogy ezen a területen semmilyen közművet nem lehet építeni.

dr. Barabás Sándor elmondja, hogy ez a tilalom természetesen csak a védett területre vonatkozik. Sőt itt is létesíthető infrastruktúra, abban az esetben, ha az a természetvédelmi célokat szolgálja.

Takács Noémi hozzászól, hogy a vízháztartás javítása nagyrészt az infrastruktúrák megszüntetését jelenti, nem pedig újabbak kiépítését.

Szécsi Zsolt arra hívja fel a figyelmet, hogy ez a terület Óbuda szívében van, ez egy közel 1 km²-es terület, ahol ezek szerint semmit nem lehet csinálni? Életszerűtlennek tartja, hogy itt nem fog történni semmi. Azt, hogy egy elektromos kábelt sem lehet lefektetni a területen, nem tudja értelmezni.

dr. Barabás Sándor azt a magyarázatot adja, hogy lehet elektromos kábelt lefektetni, abban az esetben, hogyha ez természetvédelmi infrastruktúrát működtet. Egyébként, mivel ez természetvédelmi terület, lakások nem lesznek rajta, legálisan most sincsenek rajta, milyen célból kellene itt elektromos kábelt, gázvezeték, vagy bármi egyebet létesíteni?

Szécsi Zsolt kérésére a Természetvédelmi Csoport munkatársai megkeresik a kezelési terv megfelelő pontját. A 4.3.1.5. fejezet b) pontjában pontosan ez áll:

„A területen épület, egyéb építmények, kerítések és kapuk stb. létesítése és infrastruktúra kiépítése a természetvédelem célját szolgáló létesítmények kivételével nem engedélyezhető.”

dr. Barabás Sándor értelmezésében ez azt jelenti, hogy ha egy árkot kell létesíteni, vagy azon egy mederfenék emelést, gátat vagy bármi egyebet, ha az természetvédelmi célt szolgál, akkor nincs akadálya a létesítésnek. Egyébként meg minek kellene árkot ásni? Természetközeli övezetben a védelemtől függetlenül sem lehetne semmit építeni.

Szécsi Zsolt visszautal a szabályozási tervet ábrázoló térképre, amely szerint a terület déli határán a zöldfelület egy része nincs természetközeli övezetben.

Takács Noémi ezt megerősíti, de felhívja a figyelmet, hogy az a terület, amiről a főépítész úr beszél nincs is benne a védelemre tervezett területben. Az közpark, ott lehet új infrastruktúrát létrehozni. A térképen a sárga vonal jelzi a védettség határát, a közparknak tervezett terület azon kívül van. A közműfejlesztést igénylő létesítményeket itt lehet elhelyezni.

dr. Barbás Sándor azzal egészíti ki, hogy ezen kívül a távhővezeték védett terület felé eső oldalán is éppen azért maradt egy sáv, hogy ha esetleg azt kezelni, karbantartani, bővíteni, átalakítani kell, akkor az később se okozzon problémát.

Burján Ferenc azt kérdezi, hogy a Péterhegyi-árok ki lesz-e építve fent a hegyen. A terv megvan, de kiépítve egyáltalán nincs. Hogy lesz az onnan érkező víz bekötve a Mocsárosba? Látott olyan terveket is, amelyekben a Mocsáros belsejében van két kis tó. Ezek meg fognak valósulni? Szerepelnek a LIFE-pályázatban?

dr. Barabás Sándor azt válaszolja, hogy a Fővárosi Önkormányzat Természetvédelmi Csoportja a LIFE-pályázat és a természetvédelmi terület esetében is jól körülhatárolható területtel foglalkozik, arról nem tud nyilatkozni, hogy mi történik ezen a tervezési területen kívül. Márpedig az Arany-hegyi csapadékok összegyűjtő infrastruktúra-rendszer kívül esik a tervezési területen. A LIFE-pályázatban az van benne, hogy ha a csapadékvíz megérkezik a hegyről oda, ahol most az Aranyhegyi-út túloldalán a záportározó van, akkor ott csak egy hordalékfogó műtárgyra van szükség, hogy a szennyeződések ne vigye be a Mocsárosba a víz. Ezen kívül az út alatti áteresztő kapacitásbővítése válik majd szükségessé. Ezután a Mocsáros belsejébe, a Péterhegyi-árok magasvezetésű szakaszába kerül a víz. Ezt azért építették, hogy nehogy a mélyfekvésű területeket áraszsa el a víz. Most aztán ez kerül elbontásra, hiszen a természetvédelmi szempontok éppen azt kívánják, hogy a mélyfekvésű részek tárolják a vizet. A másik kérdésre az a válasz, hogy sem a LIFE-pályázatban sem a kezelési tervben külön tóépítés nem szerepel. Most, decemberben is azt lehet látni, hogy ahol megállt a víz, ott kis tavak vannak. Amennyiben sikerül visszatartani a vizet a Mocsárosban, akkor nagyobb területen alakulnak ki hosszabb-rövidebb ideig vízzel borított területek. Nem mély tavakra kell gondolni, ezek néhány deciméter mélységű víztestek. Ez pl. a vonuló madarak számára rendkívül kedvező, ily módon növeli a biodiverzitást. Azt tudni kell, hogy a víz a Mocsárosból nem a Schaffer-árkon keresztül folyik ki a Mocsárosból. Nem ez okozza a Mocsáros lecsapolását, hanem a folyami üledéken keresztül folyamatosan áramlik a víz a Duna medre felé. Ha a Dunának nagyon magas a vízállása akkor ez megáll, sőt visszafelé is folyik a víz, ha viszont a Duna vízállása nagyon alacsony, akkor a Mocsáros is kiszárad.

Gadó György Pál örömmel nyugtázza, hogy közösen sikerült a kezelési terv infrastruktúrák létesítésére vonatkozó részét tisztázni, és bevezeti a következő témát, az erdőgazdálkodást, erdőkezelést. A Pilisi Parkerdő Zrt. Budapesti Erdészetének vezetője, Rittling István már néhány napja megkapta a természetvédelmi kezelési terv vázlatának erdőkkel foglalkozó részét, azóta már az észrevételei is megérkeztek. Ezeket a munkatársak természetesen figyelembe veszik, ha kell javítják a szöveget. Feltételezhető, hogy a Parkerdő itt jelenlévő képviselője szóban is ezt a véleményt fogja képviselni. Az alapprobléma az, hogy a 12-es erdőtag nagy része nemesnyáras állomány. Hosszabb távon ökológiai szempontból mindenképpen az a kívánatos, hogy a Mocsárosnak ezen a helyén őshonos erdőtársulás nőjön. A kirándulók számára is ez lenne a kedvező. A védetté nyilvánításnak az Erdészet számára azért van tétje, mert védett természeti területen az idegenhonos fajokból álló erdőt őshonos fajokkal kell felújítani. Nyilván, ha a Mocsáros erdei bele fognak tartozni a helyi védett területbe, akkor erre is ez lesz érvényes.

Pilisi Parkerdő Zrt. képviselője hozzászólását azzal kezdi, hogy a Parkerdő a védettséget messzemenően támogatja. Kérdéseik az erdőszerkezet átalakításával kapcsolatban vannak. A Parkerdő számára nem önmagában a nemesnyáras átalakítása jelent problémát, hanem az, hogy ezt betontörmeléssel, építési törmelékkel súlyosan szennyezett talajon kell megvalósítani. A munka kivitelezését csak külső forrás igénybevételeivel tudják elképzelni. A Parkerdő az említett LIFE-pályázatban partnerként szerepel, az erdő átalakítása része a projektnek, ma már elhangzott, hogy a pályázat eredménye várhatóan 2 hónap múlva, 2024 februárjában ismertté válik.

Pilisi Parkerdő Zrt. képviselője a kezelési tervvel kapcsolatban azt kérdezi, hogy mit ért a kezelési terv a „hosszútávú cél” fogalma alatt? Az erdők kezelésével foglalkozó fejezet a) és c) pontjában is szerepel, az egyik helyen a hosszútávú cél a vegyeskorú, őshonos fajokból álló erdőállományok kialakítása, a másikban a hosszútávú cél az idegenhonos fajok fokozatos lecserélése. Ezt időben hogyan kell elképzelni? Mert ennek van jelentősége.

Takács Noémi válaszában kiemeli, hogy a természetvédelmi kezelési terv alapesetben 10 évre szól. Nyilván itt van egy üzemterv is, ami meghatározza például a vágásfordulót, stb., amiket be kell tartani. Ezeket kell úgy összehangolni, hogy ha adódik forrás, akkor a természetvédelmi szempontokat figyelembe véve megtörténjen az erdőállomány átalakítása. Legközelebb 10 év múlva kell ezen újra gondolkodni. Tudomása szerint a nemesnyáras az üzemtervben szereplő vágáskor miatt akár még 20 évig állhat a helyén, de a cél az lenne, hogy ennél előbb megtörténjen az átalakítás.

Pilisi Parkerdő Zrt. képviselője azt kérdezi, hogy van-e adminisztratív akadálya annak, hogy a kezelési tervben megjelenjen az, hogy a Pilisi Parkerdő Zrt. az erdő őshonossá alakítását külső forrás rendelkezésre állása esetén tudja elvállalni.

Takács Noémi azt válaszolja, hogy van akadálya. A kezelési terv egy jogszabály melléklete, amelybe nem lehet az említett feltételt beleírni. Arra természetesen van lehetőség, hogy ezt a szöveget még egyeztessük, hiszen valószínűleg március előtt nem kerül a Fővárosi Közgyűlés elé. A kezelési tervben azért szerepel az idézett megfogalmazás, mert így határidő nélkül van benne cél meghatározva. Ha nem sikerül, nincs szankció, viszont van rá remény, hogy pályázati források rendelkezésre fognak állni. Sajnos a kezelési tervekben szoktak olyan célkitűzések

lenni, amik forrás hiányában nem valósulnak meg, de ezért senki nem kap természetvédelmi bírságot.

dr. Barabás Sándor azt teszi hozzá, hogy a természetvédelem nem csak a források hiánya miatt működik „lassú víz partot mos” elven, hanem a változások a természeti folyamatok jellege miatt is lassúak. Ha a LIFE nyer, akkor rapid beavatkozásra lesz szükség, hiszen a 7 éves pályázati időn belül kell megvalósítani az erdő szerkezetátalakítását. Rittling úr jelezte, hogy bár a kezelési terv a folyamatos erdőborítás fenntartásáról beszél, ha LIFE keretében 7 év alatt kell átalakítani az erdőt, az aligha fér bele ebbe a kategóriába. Igaza van, ezt még pontosabban meg kell fogalmazni. Ha a LIFE nem nyer, akkor a hosszú táv azt fogja jelenteni, hogy a rendelkezésre álló források függvényében kisebb lépésekben zajlik majd az átalakítás. Problémát jelenthet, hogy az erdő belsejében néhány helyen sáncszerűen félretolt törmelék található. Ha egyszer – akár kisebb területen is – az állományt letermelik, akkor ezeket a törmelékhalmozatokat mindenképpen el kell távolítani.

Gergely Zoltán az erdészeti hatóság képviselőjében szól hozzá. Elmondja, hogy a jelenlegi Mocsáros természetvédelmi területbe a 12/C erdőrészlet tartozik bele. A természetvédelmi törvénynek megfelelően ott már erdőfelújítási lehetőségként kizárólag hazai lombos fafajok szerepelnek az erdőtervben. A törvény szerint akár egy viharokar következtében dől ki az erdő, akár az erdőgazdálkodója vágja le, a felújítás kizárólag hazai őshonos fafajokkal hajtható végre. Ahogy elhangzott a hazai fafajokkal történő felújítás önmagában nem jelenthet gondot az erdőgazdálkodónak, itt a speciális talaj, az eltemetett beton jelenthet nehézséget. Ha hazai lombos fafajjal történik a felújítás, akkor egy hektárra minimum 4500 csemetét kell ültetni. Ha megmarad a nemesnyáras felújítási lehetőség, akkor hektáronként 600 csemetével végre tudja hajtani az erdőfelújítást. Lehet, hogy a természetvédőknek nem fog tetszeni, de jelenleg Magyarországon erdősítésre elfogadott egy „Villafranca” nevű fehér nyár klón, amelyik egy mesterséges keresztezésből származó fehér nyár fajon belüli hibrid. Ez szabályozási szempontból nemesnyárnak számít, tehát elegendő belőle 600 egyedet ültetni egy hektárra. Tehát ha feltesszük, hogy a Pilisi Parkerdőnek megmarad a lehetősége, hogy Villafranca hibriddel és nemesnyárral végezze el a felújítást, akkor a nemesnyár majd 30 év múlva kihál az állományból, a hazai nyár klón válogatás pedig természetes úton sarj eredetű utódokat hoz majd létre. Furcsa helyzet, mert attól, hogy hagyjuk sarjadni, attól még az egy nemesnyárasnak minősül. Azon kell elgondolkozni, hogy a kezelési terv nem hagyhatja-e meg ennek a lehetőségét.

Gadó György Pál megköszöni ezt az új szempontot és azt kéri, hogy ezt majd szűkebb körben vitassák meg, az erdősítési szakmai témákat félretéve csak annyit jegyez meg, hogy a kezelési terv erdőkezeléssel foglalkozó fejezetét a többi témához hasonlóan február közepéig kell véglegesíteni. Addigra szerencsés esetben már ismertté válik, hogy lesz-e anyagi támogatás a LIFE-pályázatból a Mocsáros erdőnek átalakításához. Általános szempontként csak annyit jegyez meg, hogy a kezelési terv mindenképpen azzal számol, hogy az erdő vízellátása és a szomszédos élőhelyek ökológiai állapota néhány éven belül javulni fog. Ilyen körülmények között nagyon furcsán festene, ha a Mocsárosban egy természetvédelmi szempontból egyre értékesebb területen nemesnyáras faállomány maradna meg.

Látogatás

Gadó György Pál azzal vezeti be a látogatás témáját, hogy ez igazán sokakat érint, és a kezelési tervnek ez a része a FÖRI Természetvédelmi Őrszolgálat tevékenysége szempontjából is meghatározó.

Szécsi Zsolt kérdése a 4.3.1.2. Látogatás fejezet b) pontjára vonatkozik. Ott ez áll: A tervezési területet gyalogosan, a meglévő sétautakról lehet megtekinteni, ezekről letérni tilos! A főépítész kérdései: Hol vannak ezek a sétautak? Ki fogja ezeket a horrorisztikus pénzbe kerülő utakat kiépíteni? Lesz egy olyan rendelet, amelyik alapján az óbudai polgárokat bírságot fogják, és nincs út, amiről letérhetnének.

dr. Barabás Sándor rámutat, hogy a sétaút a kezelési terv értelmezésében nem szilárd burkolatú utat jelent. Nem sétány, járda vagy valami hasonló városi infrastruktúra. Ezek a jelenleg meglévő útvonalak általában hajdani kiszabályozott utcák nyomvonalai. Ezeket az arra járók ma is használják. Továbbá vannak olyan útvonalak, amelyek az idők során a magasabban fekvő terepszinten kialakultak, egyszerűen azért, mert ott nincs víz. A futók vagy akár a kutyások ezeket használják. A Schäffer-árok mentén hosszában átszeli egy út a területet, és a Nádszál utca, Ingovány utca mentén szintén. Vannak útvonalak, amelyek mentén járművel is közlekednek, ezt a természetvédelmi kezelési terv korlátozni fogja. A szövegben említett utak nem kiépítéssel, hanem kijelöléssel fognak létrejönni. A kijelölés történhet piktogrammal, táblákkal vagy az útmenti fákon felfestéssel, ugyanúgy, ahogy az a turistautak esetében megszokott.

Szécsi Zsolt megkérdezi, hogy eszerint az fog történni, hogy a Fővárosi Önkormányzat kijelöli az utakat, ahol a látogatók sétálhatnak, és erről Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata kap egy térképet, amit megoszthat az Önkormányzat honlapján?

Takács Noémi igennel válaszol. Igen, ez a természetvédelmi kezelés része. Hatósági táblákkal meg kell jelölni a védett terület határát. Az elképzelés az, hogy a tanösvény útvonalán lehessen látogatni a védett területet. A tanösvény útvonala később meghosszabbodhat. Azért nehéz ezt most pontosan meghatározni, mert ha az élőhelyrekonstrukció megvalósul, akkor egész más képe lesz a területnek. Most még nem ismert, hogy mit fog víz borítani, lehet, hogy ha most történne a sétautak kijelölése, azokat később meg kellene változtatni. A másik figyelembe veendő szempont, hogy az MME-nek nemsokára megvalósul az oktatóközpontja, az abban folyó látogatás, oktatás, szemléletformálás nagyon szorosan össze fog kapcsolódni a Mocsárosban folyó természetvédelmi tevékenységgel. Ez is amellet szól, hogy egyelőre elég a jelenleg meglévő útvonalakat használni. Később, az élőhelyrekonstrukció megvalósulása és az oktatóközpont működésének elindulása után a kibővített tanösvény lehet a kijelölt útvonal. Akkor majd a többi meglévő utat célszerű lesz megszüntetni, hiszen természetvédelmi szempontból nem kedvező, ha a védett terület utakkal fel van szabdalva. Ennek olyan hatása lehetne, hogy például az extenzíven legelő állatállományt a sétáltatott kutyák megzavarhatják. Igaza van annak, aki azt mondja, hogy a kezelési terv megfogalmazása bizonytalan. Ennek az az oka, hogy a kezelési terv 10 évre szól, márpedig a következő 10 évben remélhetőleg hatalmas természetvédelmi célú átalakítások történnek majd.

Szécsi Zsolt szerint nincs probléma a kezelési terv megfogalmazásával, csak kell mellé egy intézkedési tervet tenni, amelyik az átmeneti állapotról szól. Ha tavasszal sikerül bejelenteni, hogy a Mocsáros legnagyobb része természetvédelmi terület lesz, akkor mellékelni kell egy információs adathalmazt, ami alapján az Önkormányzat tudja értesíteni a polgárait, hogy „Emberek így és így használhatjátok a területet. Figyeljétek a táblákat, mert különben bírságot kaptok”. Ha ez nincs meg, akkor baj van, mert akkor mindenki alpolgármester úr ajtaján fog dörömbölni, hogy miért bírságotlaktok meg, mikor azt sem tudom, hogy merre szabad menni?

Bardóczi Sándor fontosnak tartja elmondani, hogy a tervezési terület délnyugati részén, ahol azt a furcsa cikcakkot írja le a védett terület határa, ott valójában kihagy egy közparki besorolású területet. Ez tehát nem része a természetvédelmi területnek. A Tájépítészeti Osztály határozott célja, hogy erre a közparki területre készüljön először egy koncepcióterv, később részletesebb terv. Olyan extenzív közparkra kell gondolni, amely képes lehet befogadni azokat a tevékenységeket, amelyek eddig azon a területen folytak, amely most védetté válik, és így szigorúbb szabályozás alá esik. Ilyen tevékenységek például a póráz nélküli kutyasétáltatás, a modellrepülőzés, a lovaglás, és nyilván még más is.

Burján Ferenc azt kérdezi, hogy akkor jól érti-e, hogy a háromszög esetében közparkban gondolkodhat Óbuda? Vagy más jellegű beépítésben?

Bardóczi Sándor tisztázza, hogy nem a távhőcsőtől nyugatra eső háromszög alakú területről beszélt, hanem ettől keletre, arról a trapéz alakú területről, amely közpark besorolású. Annak a Mocsáros nyugati szélén húzódó háromszög alakú területnek, amit alpolgármester úr említett, azért van nagyon sok problémája, mert azon belül nemcsak önkormányzati tulajdonok, de magántulajdonú ingatlanok is vannak. Ha ott például természetközeli kategóriába történő átminősítés történne, akkor az nagyon súlyos kártérítési igényt keletkeztetne, ezért az egyelőre beépítésre szánt területfelhasználási kategóriában marad. Nyilván semmiféle terv nincsen a beépítésére, de a Főváros nem akarja, hogy a magántulajdonosok elkezdjenek kopogtatni a kártérítésért, ezért nem tudja átminősíteni valamilyen beépítésre nem szánt területfelhasználási kategóriába. Viszont a Gladiátor utca melletti hasonló besorolásban lévő terület ügyében a Várostervezési Főosztály célja, hogy ezek a területek, amelyek ma is fizikailag erdők, a következő szerkezeti terv módosításkor erdőterület kategóriába kerüljenek.

Burján Ferenc a terület belső útvonalaival kapcsolatban fontosnak tartja, hogy az illegális hulladéklerakás miatt szigorításra kerüljön sor. Valószínűleg kamerarendszer kiépítésére is szükség lenne.

Bardóczi Sándor szerint a kezelési terv elsősorban fizikai akadályok elhelyezésében gondolkodik, hogy a területre járművel ne lehessen bemenni. Ez alól kivételt jelentenek azok, akiknek a területen üzemeltetési feladatuk van, másrészt figyelembe kell venni, hogy egyelőre élnek a területen emberek, tehát nem lehet úgy lezárni, hogy a mentők vagy tűzoltók ne tudjanak behajtani. De mielőbb jelentősen korlátozni kell azokat a területeket, amelyek autóval megközelíthetők.

Takács Noémi kéri, hogy kerüljön sor az Óbudai Önkormányzattal közös bejárásra az egyeztető tárgyalás során többször felvetődött Gladiátor utca melletti 62/A erdőrészlet ügyében, melyen belül a 22995/189 helyrajzi számú ingatlan az Óbudai Önkormányzat tulajdona.

Burján Ferenc a bejárásra vonatkozó javaslatot készséggel fogadja. Kéri, hogy januárban a Fővárosi Önkormányzat keresse meg időpont egyeztetés céljából.

Szaló Péter azt kérdezi, hogy milyen ütemezésben kerül sor a védetté nyilvánításra.

Takács Noémi azt válaszolja, hogy a jelenlegi tervek szerint a Mocsáros védett területének kibővítése 2024 márciusában kerül a Fővárosi Közgyűlés elé.

Gadó György Pál a Természetvédelmi Csoport nevében mindenkinek megköszöni a

hozzászólásokat, és lezárja az egyeztető tárgyalást.

**Összefoglaló a Budapest III. kerület, Mocsáros
helyi jelentőségű természetvédelmi terület bővítése ügyében összehívott egyeztető
tárgyalásról**

A Budapest III. kerületben található Mocsáros 24 hektáros része 1994 óta helyi jelentőségű természetvédelmi terület. A jelenlegi egyeztető tárgyalás annak az eljárásnak a része, melynek során a Fővárosi Önkormányzat a védett terület nagyságát 75 hektárra kívánja bővíteni. A védett terület kiterjesztése nagyon hasonlóan történik, mintha új terület védetté nyilvánítására kerülne sor. A Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló 25/2013. (IV. 18.) önkormányzati rendelet már tartalmazza a Mocsáros természetvédelmi kezelési tervét. A terület bővítése miatt egyrészt új problémák megoldásával is foglalkozni kell, másrészt a hatályos kezelési terv felülvizsgálata is megtörténik.

A védett terület bővítésére az ad lehetőséget, hogy 2021-ben a Mocsáros egy évtizedek óta beépítésre szánt területének átminősítése történt meg részben természetközeli területté, részben közparkká. Ezután már megkezdődhetett a természeti értékek felmérése és az előzetes egyeztetések lefolytatása, majd ezek alapján a bővítésre javasolt terület lehatárolása. A terület számos problémával terhelt, ilyenek a jogsértő területhasználatok, a hajléktalanok jelenlétéből adódó nehézségek és az illegális hulladéklerakás. A Fővárosi Önkormányzat már eddig is dolgozott azért, hogy a természeti értékek jobb állapotba kerüljenek, ez a munka a védetté nyilvánítással új lendületet kap majd.

Az egyeztető tárgyalás első szakaszában a jelen lévők megismerték a Mocsáros tájtörténetét, jelenlegi tulajdonviszonyait és a területrendezési kategóriák változását, majd a védetté nyilvánítást indokoltá tévő legfontosabb természeti értékeket.

A természetvédelmi kezelési terv részletes ismertetése után a tárgyalás résztvevői témánként csoportosítva mondták el a legfontosabb kezelési kérdésekhez kapcsolódó észrevételeiket. A védetté nyilvánítandó terület lehatárolásával kapcsolatban további egyeztetést igényel, hogy a Gladiátor utca melletti 62/A erdőrészletnek a III. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló 22995/189 hrsz-ú ingatlanja bekerüljön-e a védett területbe. A védetté nyilvánítás természetvédelmi szakmai szempontból mindenképpen indokolt, ám a III. kerületi Önkormányzat vezetői azt jelezték, hogy az ingatlannal más céljaik vannak. Megegyezés született arról, hogy a kérdés eldöntése érdekében a Fővárosi és a III. kerületi Önkormányzat illetékesei 2024. januárjában helyszíni bejárást fognak tartani.

A legeltetés a gyepek természetvédelmi célú kezelésének fontos eleme, ám a túllegeltetést csak a legelő állatok számának korlátozásával lehet megakadályozni. Megegyezés született arról, hogy a maximális állatlétszám nem a kezelési tervben lesz megadva, hanem a legeltetés szigorú felülvizsgálata után az állattartókkal kötött szerződésben kerül meghatározásra.

Az erdők kezelésével és a látogatás szabályozásával kapcsolatban a Kormányhivatal, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, valamint a FÖRI Természetvédelmi Őrszolgálatának munkatársai további módosítási javaslatokat fogalmaztak meg. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata kérte, hogy a látogatásra igénybevehető sétautakról, tanösvény útvonalakról kapjon tájékoztatást. A Fővárosi Önkormányzat Tájékoztató Osztálya ezeket az információkat a lakosság tájékoztatása érdekében meg fogja küldeni.